

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 516/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. D., V., zastúpeného advokátkou Mgr. V. K., R., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. E 354/95 a sp. zn. 3 Er 643/06 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. septembra 2011 doručená sťažnosť J. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. E 354/95 a sp. zn. 3 Er 643/06.

Z obsahu sťažnosti vyplýva:

«Na Okresnom súde v Rimavskej Sobote bol vydaný platobný rozkaz, a to v konaní Ro787/93 zo dňa 3. 12. 1993 na uspokojenie pohľadávky, a to S., a. s., vo výške 100 000,- Sk s 28 % úrokom od 17. 2. 1995 do zaplatenia, ako aj na zaplatenie trov konania vo výške 13 460,- Sk. Tento platobný rozkaz sa týkal povinných, a to:

1. I. K., bytom U. - dlžníka S., a. s.
2. H. K. - manželky tohto dlžníka
3. E. K., bytom R.
4. J. D., bytom V. - teda sťažovateľa

Sťažovateľ je vlastne ručiteľom tejto pôžičky. Vzhľadom na tú skutočnosť, že dlžník neuhradil túto dlžnú sumu, tak samozrejme bol vydaný platobný rozkaz na dlžníka ako aj ručiteľov. Pohľadávka uhradená nebola, a preto podal oprávnený S., a. s., návrh na výkon rozhodnutia a to jednak návrh na výkon zrážkami zo mzdy ako aj z dôchodku, datovaný 16. 2. 1995.

Okresný súd v Rimavskej Sobote uznesením zo dňa 13. 3. 1995 nariadil výkon rozhodnutia proti všetkým povinným na uvedenú sumu zrážkami z dôchodku, proti tomuto uzneseniu však podal odvolanie sťažovateľ a to dňa 24. 3. 1995. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 31. 8. 1995 v konaní 12 Co 3531/95 zrušil uznesenie Okresného súdu v Rimavskej Sobote zo dňa 13. 3. 1995, č. k. E 354/95 a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v Banskej Bystrici vyslovil právny názor, že v danom konkrétnom prípade ide o výkon rozhodnutia exekučný titul, ktorým bolo uložené odporcom zaplatiť pohľadávku, a to všetkým štyrom povinným, a jedná sa o výrok, ktorý je obdobný záväzku solidárnemu, a nie je možné procesné spájať túto vec a nariadil súdu, aby výkon rozhodnutia nariadil proti jednému z povinných a návrh na začatie konania voči ostatným povinným vylúčil na samostatné konanie. ...

Samozrejme v tom čase S. p. vykonávala zrážky z dôchodku na základe nariadeného výkonu rozhodnutia sťažovateľovi, a vzhľadom na to, že s. p. nebolo stále doručené

právoplatné rozhodnutie, tieto sumy deponovala a nevyplatila oprávnenému ani sťažovateľovi. ...

Po tom ako bol spis zaslaný späť Okresnému súdu v Rimavskej Sobote, sú evidentné prieťahy v konaní, čo vyplýva z nasledovných skutočností: V spise sa nachádza uznesenie Okresného súdu v Rim. Sobote č. k. E 354/95-23, ktoré je datované dňom 10. 5. 2000, a toto malo byť doručené sťažovateľovi 17. 5. - rok je nečitateľný, a na uznesení sa nachádza právoplatnosť dňom 1. 3. 2006, vyznačená právoplatnosť 21. 3. 2006 - č. listu 56. Sťažovateľ namieta, že by vôbec bol obdržal nejaké uznesenie z Okresného súdu v Rimavskej Sobote v tomto období, keby mu bolo bývalo doručené, bol by proti nemu podal odvolanie. Záhadné je, že uznesenie je datované dňom 10. 5. 2000, doručienky sú pravdepodobne z roku 2000, a právoplatnosť je vyznačená v roku 2006 v spise. ...

Súd nekonal vo veci od r. 1995 a s. p. v tom čase N. p. vykonala zrážky z dôchodkových dávok sťažovateľa J. D. na uvedenú pohľadávku a od 18. 6. 1995 do 17. 1. 2006 úhrnom zrazila z dôchodku sťažovateľa sumu 268 200,- Sk, z ktorej sumy 2. 12. 2005 už S. p. poukázala sťažovateľovi - povinnému navyiac zrazenú sumu vo výške 55 058,- Sk, a zvyšok sumy 213 142,- Sk deponovala na účte z dôvodu, že jej nebolo doručené právoplatné uznesenie v konaní E 354/1995. ...

Na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 28. 6. 2000 s účinnosťou od 30. 6. 2000 postúpil postupca S., a. s. pohľadávku voči dlžníkovi I. K., ktorý bol povinný v I. rade v konaní E 354/1995 na postupníka S. k., a. s., a na základe tejto zmluvy S. k., a. s., s poukazom na ust. § 372 m/ ods. 1 Zákona 99/1963 OSP oznámila súdu, že podala na Exekútorský úrad Mgr. J. Ď., návrh na vykonanie exekúcie proti povinným 1/ I. K., 2/ H. K., 3/ M. K. a 4/ J. D., a to práve na vymoženie pohľadávky, ktorá bola priznaná platobným rozkazom sp. zn. Ro 787/93 zo dňa 3. 11. 1993, a poukazuje na konanie o výkon rozhodnutia pod sp. zn. E 354/95. Toto oznámenie bolo súdu doručené 1. 3. 2006. ...

Toto oznámenie sa rôznym spôsobom dopĺňalo, a aj s. p. 11. 12. 2006 žiadala o zaslanie rozhodnutia o právoplatnosti, pretože zrážky boli naďalej deponované v s. p. ...

Súd nezastavil výkon rozhodnutia, hoci to bol povinný urobiť z úradnej moci s poukazom na tú skutočnosť, že zákonom 341/2005 Z. z. z 24. 6. 2005, ktorým sa menil a dopĺňal Zákon 93/64 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v „Prechodných ustanoveniach účinných od 1. 9. 2005“

v § 372 m/ ods. 1 je uvedené, že v konaniach o výkon rozhodnutia začatých do 31. 8. 2005 musí oprávnený podať do 6 mesiacov od účinnosti tohto zákona návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, a zároveň v tejto lehote oznámiť podanie návrhu na vykonanie exekúcie súdu, ktorý viedol výkon rozhodnutia. Táto 6-mesačná lehota je lehotou prekluzívnou a S. k., a. s., doručila v konaní E 354/95 až dňa 1. 3. 2006 návrh v zmysle osobitného zákona na vykonanie exekúcie proti povinnému J. D. - sťažovateľovi, napriek tomu súd toto neurobil, a tak sťažovateľ 21. 12. 2009 prostredníctvom novej právnej zástupkyne podal návrh na zastavenie konania o výkon rozhodnutia, o ktorom súd právoplatne rozhodol až po tom, keď uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 17. 8. 2010 v konaní 13 CoE/222/2010-202 bolo dané sťažovateľovi za pravdu a Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol, že súd je povinný vydať uznesenie, ktorým výkon rozhodnutia zastaví. ...

Uznesením Okresného súdu v Rimavskej Sobote zo dňa 26. 7. 2011 v konaní 3 Er643/2006 bolo konanie o výkon rozhodnutia zastavené a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 1. 8. 2011. ...

Sťažovateľovi ešte aj v súčasnej dobe sa vykonávajú zrážky z dôchodku s tým, že súd žiadal exekútora, aby sumu, ktorá už bola zrazená nad rámec výkonu rozhodnutia, poukázal sťažovateľovi - povinnému, exekútor to odmietol s tým, že nie je právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú. Náväzne totiž súd 2. 8. 011 vo veci 3 Er643/2006 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a túto zastavil. ...

Proti tomuto uzneseniu oprávnený podal odvolanie, o ktorom ešte nebolo rozhodnuté.

S. p. na základe príkazu exekútora JUDr. J. Ď., súdneho exekútora, Ex 1136/06 (sp. zn. súdu 3 Er643/06), zráža z dôchodku sťažovateľa pre oprávneného S. k., a. s., opätovne na pohľadávku špecifikovanú sumou 22 874,41 EUR sumu 185,90 EUR mesačne. ...

Právnej zástupkyňi oznámil exekútorský úrad, že suma, ktorá bola deponovaná s. p., zrazená na základe výkonu rozhodnutia, bola poukázaná exekútorskému úradu, ktorý túto sumu zaslal už oprávnenému, to znamená, že napriek tomu, že s. p. nemala v rukách právoplatné rozhodnutie o výkone rozhodnutia, peniaze poukázala a tieto boli tak ako sa

konštatuje aj v rozhodnutí Okresného súdu v Rimavskej Sobote, poukázané oprávnenému na jeho účet.

S. p. teda v dôsledku nezákonného začatia exekučného konania dokonca pre ten istý exekučný titul opätovne od začiatku vymáhala od sťažovateľa tú istú sumu, ktorú už deponovala na svojich účtoch, a vymožené sumy opätovne deponovala na svojich účtoch, lebo nemala doručený príkaz exekútora umožňujúci vyplatenie predmetných súm oprávnenému. Takáto exekúcia naozaj je neprípustná a práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov neboli dodržané. ...

Jediným, kto plynule v tejto veci konal, bol Krajský súd v Banskej Bystrici. Okresný súd v Rimavskej Sobote v tejto veci nekonal, a namiesto toho, aby z úradnej moci konanie zastavil, urobil toto až na pokyn Krajského súdu v Banskej Bystrici. Sťažovateľ, ktorý je už vo vysokom veku, ktorý ani nebol hlavným dlžníkom, ale v dobrej viere ručil povinnému za jeho vybratý úver, sa dostal do takejto situácie, a povinný, ktorý má výsluhový dôchodok ako vyšetrovateľ, sa vyhol celému exekučnému konaniu nezákonným postupom súdu. Od roku 1995 ako sa spisy vrátili z Krajského súdu v Banskej Bystrici súd podľa názoru sťažovateľa nekonal vôbec až do roku 2006. Uznesenie súdu, ktoré je datované rokom 2000, bolo zrejme vydané len v r. 2006, keď dostal súd podnet na vydanie poverenia ohľadom exekúcie, a vtedy vlastne začal podľa názoru sťažovateľa vyhotovovať predmetné rozhodnutia. Okresný súd v Rimavskej Sobote vystavil sťažovateľa ďalšiemu nezákonnému exekučnému konaniu, tento je dlhé roky pod tlakom exekútora, z malého dôchodku mu ešte naďalej zráža s. p. časť dôchodku, a dostáva sa do stavu núdze už dlhé roky.

Sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol vo veci samej takto:

Základné právo sťažovateľa J. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa Článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa Článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nečinnosťou Okresného súdu v Rimavskej sobote vo veci vedenej pod sp. zn. E 354/95 a 3 Er643/06 porušené bolo.

J. D. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000,- EUR, ktoré je Okresný súd v Rimavskej Sobote povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezů Ústavného súdu.

Okresný súd v Rimavskej Sobote je povinný uhradiť advokátke Mgr. V. K. trovy právneho zastúpenia vo výške 555,90 EUR + 20 % DPH celkom 667,08 EUR do 15-tich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. E 354/95 a sp. zn. 3 Er 643/06.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

1. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady

č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) v spojení s § 6 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi prvostupňového súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch a sudcoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov v spojení s § 6 zákona o súdoch a sudcoch naďalej, aj po nadobudnutí účinnosti nového čl. 127 ústavy, zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Keďže zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľ, ktorý je kvalifikovane právne zastúpený, sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní nepodal a ani

netvrdí, že ju nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodit' ani z obsahu jeho sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04) dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 17 a nasl. zákona o štátnej správe súdov (s účinnosťou od 1. apríla 2005 podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľa priznaného mu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo potrebné jeho sťažnosť odmietnuť z dôvodu neprípustnosti.

2. Okrem uvedeného podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súde, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z podania sťažovateľa a priložených listín vyplýva, že napadnuté konanie vedené pod sp. zn. 3 Er 643/06 bolo na okresnom súde právoplatne skončené 1. augusta 2011. Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou až podaním z 30. septembra 2011, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súde, ktorý sťažovateľ označil za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie predmetnej ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2011